

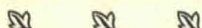
delberg. Van een laaggelegen waterreservoir vonden wij hier niets, wel liggen er enkele kleine plassen, welke altijd water bevatten, drinkplaatsen voor vee en herten, korhoenders en bijen. In ouden tijd liepen hier enkele Hessenwegen langs, o.a. die van Eerbeek en Dieren via Terlet naar Ede; een der gaten heet nog altijd Hessengat, hier dronken de paarden der handelsreizigers.

De flora van al deze watergaten en slenken heeft weinig te beteekenen. Van „biezen” vonden wij niets, maar misschien heeft Martinet de pijpestrootjes opgemerkt. Wij vonden er het witte walstroo, de tormentil, de kleine grondster, de schapezuring, vooral heide (*Calluna* en *Erica tetralix*) en blauwe boschbes, weinig meer dan kiemplantjes. Ook de groote Terletsche heide was met deze kleine boschbesstruikjes bezet, hoewel zij oppervlakkig gezien niet opvielen. De verspreiding er van is te danken, in hoofdzaak, aan de korhoenders, die de vruchten gaarne eten en op het heideveld de zaadjes achterlaten, verder aan herten en reeën, die de bessen ook eten.

De heide was verder weinig fleurig, groote gedeelten waren verdord; wij vonden hier één witbloeiende struik. Het doode heidewoud is hier zeer dicht, deze vlakte biedt een heel ander beeld dan de oude markgronden der Rhedensche en Worth-Rhedensche heiden, waar de boeren de heide nog steeds exploiteeren. Een aardige bijzonderheid zij hier overigens nog medegedeeld: de boer, die aan de overzijde van den weg van het uiterst schilderachtige buurtschapje Terlet woont, gebruikt nog een schaddevuur, van een „modern” ovenkachel moet hij niets hebben, laat staan van een haard of een electrisch apparaat!

Tot zoover het resultaat van onze leekenverkenning. Wanneer zij er toe mocht leiden, dat een wetenschappelijk onderzoek naar de beken, slenken en kolken van den Imbosch er het gevolg van zou zijn, zouden wij meer dan tevreden zijn. Laat ons hopen, dat dan ook de zwerfsteenen een goede beurt krijgen, boschwachter Brunsting heeft reeds een zeer groote collectie van pronkstukken bij en in het Jachthuis samengebracht.

F. KOSTER.

VAN GROEI EN BLOEI EN JAARGETIJD.

De lischdodden verspreiden hun vruchten in den winter en wel het mooist op mooie droge zonnige vorstdagen. Het mécanisme van die verspreiding is wel heel interessant. Elk vruchtje zit op een vrij lange slanke steel en die heeft een aantal lange haren, het meest aan zijn voet. Wanneer de kolf nog gaaf en gesloten is, dan liggen die haren (het zijn eigenlijk platte banden) tegen den steel aan.

Nu zijn ze hygroscopisch en bij droogte gaan ze zich buitenwaarts ombuigen. Daarin worden ze weer verhinderd, doordat in de kolf al die vruchten stijf tegen elkaar staan en daardoor ontwikkelen zich geweldige spanningen. Eindelijk worden één of meer vruchten naar buiten geduwd, waarbij het te pas komt, dat de haren zich vooral bevinden aan den voet der vruchstelen. Weldra volgen nu anderen hun buurtjes en de kolf is aangebroken en nu hangt het verder van allerlei omstandigheden af, hoe snel nu vruchtje na vruchtje zich los wringt.

Wordt het vochtig weer, dan warrelen de reeds losse maar nog niet weggezweefde vruchten zich samen en dan krijgen de lischdodden een slordig uiterlijk, dat ze tot laat in het jaar kunnen behouden en oppervlakkig gezien lijkt het dan, alsof het met de vruchtverspreiding van deze plant nu niet zoo heel voordeelig is gesteld.

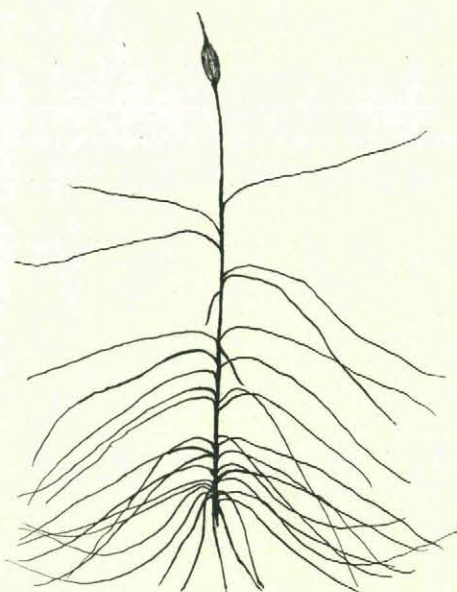
Maar bij langdurig mooi weer gaat het heel vlot. Ik sta altijd met plezier gedurende de eerste dagen naar die vlucht der luchtige vruchtjes te kijken liefst bij windstilte of bij zwakken wind. Soms gaan de vruchtjes op hun centje de wijde wereld in, soms bij groepjes. De eenlingetjes komen het verst. Ze worden gedragen op de opstijgende warme lucht, tien, twintig meter hoog en gaan dan met den wind mee naar verre landen. Soms komen ze terecht in de kruinen van boomen en daar kunnen ze zich wel weer eens loswriemelen.

De groepjes brengen het minder ver. Op mijn foto, die ik 11 Februari 1939 heb genomen, ziet ge er dan ook als witte vlokjes op het ijs liggen. In den winter van 1940 was het heele verschijnsel ook alweer in Januari en Februari prachtig te zien.

Maar nu, in October 1940 zagen mijn lischdodden er al slordig uit, maanden voordat ze hun kunsten moesten vertoonen. Deze „afwijking” was het werk van de pimpelmeesjes, die dag aan dag in groot aantal onverdroten in de lischdoddenkolven zaten te hakken en te pluizen. Hoogstwaarschijnlijk was het hun te doen om insecten of ander gedierte, dat daar huisde. Mijn entomologische vrienden moeten ons daarover maar eens inlichten.

Die opstijgende warme lucht kunnen we tegelijkertijd ook bezig zien met het stuifmeel van els en hazelaar en later met dat van dennen en sparren en wel het allermooist en meest indrukwekkend met de bloeiende rogge. Daar moesten we in Mei nog eens naar uitzien.

Herfstkleuren en bladerval zijn in 1940 een weinig gestoord door de hevige stormen en lage temperaturen in September en October. In Bloemen-

*Vruchtje van de Grootte Lischdodde.
(vergroot).*

*De Lischdodden beginnen hun vruchten te verspreiden.
11 Februari '39. Ze raken het allereerst los aan den top van
de kolven en aan de zonzijde.*

daal heeft de vroege kastanje van den pastoor behoorlijk zijn bladeren laten vallen veertien dagen eerder dan zijn buurman. De vrouwelijke esschen hebben dit jaar weinig vrucht gedragen, maar verloren hun bladeren toch tien dagen eerder dan de mannelijke. Een groepje jonge beuken hadden in het najaar van '39 een groot deel van hun dorre bladeren behouden. Wij nemen aan, dat ze die dan afwerpen in het voorjaar tegelijk met het verschijnen van de nieuwe. Deze deden echter anders. Ze behielden de dorre bladeren het heele jaar door, zoodat we in November '40, na den normalen bladerval nog overgebleven bladeren van '39 te zien kregen naast die van '40. Het zijn heel gezonde, flinke, twaalfjarige boompjes, in ons eigen bosch ontkiemd en later uitgeplant.

JAC. P. THIJSSE.

